

Svatopluk Havlík, soudní znalec v oboru hornictví, Teplice

Z historie hlubinných dolů

Aus der Geschichte der Tiefgruben

Der Artikel ergänzt das Mosaik der im Nordböhmischem Braunkohlenbecken fördernden Tiefgruben.

From the history of deep mines

The article completes the mosaic of deep mines operating in the North-Bohemian Brown Coal Mining District.

Из истории шахт

Статья дополняет мозаику шахт, занимающихся подземной разработкой угля в Северочешском бурогольном бассейне.

Z historie hlubinných dolů

Článek doplňuje mozaiku hlubinných dolů těžících v Severočeském hnědouhelném revíru.

V historii Severočeského hnědouhelného revíru byly zpracovány celkem tři soubory map, na kterých jsou zakresleny hlubinné i povrchové doly.

První soubor je znám jako Wolfovy mapy (1880) zpracované z rozhodnutí c.k. státních orgánů po katastrofickém průvalu ryolitových vod do hnědouhelných dolů na Duchcovsku. Jeho autorem byl Fridrich Wolf, horní rada a šéfgeolog c.k. Geologického říšského ústavu ve Vídni. Soubor map zobrazuje pouze východní část revíru mající širší spojitost s předpokládanou termální problematikou.

Druhý soubor byl vydán jako katastrální mapy se zákresem hornické činnosti provozované a evidované do 30. let 20. století. Přes velmi podrobné zpracování nepokrývá plně celé ložisko hnědého uhlí.

Třetí soubor byl zpracován Báňskými projekty Teplice v letech 1980 – 1992 na žádost tehdejšího GR SHD v Mostě. Jeho cílem bylo ze všech dostupných důlních map zpracovat ucelenou dokumentaci báňské činnosti na hnědouhelném ložisku.

V oblasti mezi obcemi Proboštov a Přítkov v okrese Teplice jsou dokumentovány pouze následující doly: důl Helena, důl Pavlína, důl Beschert Glück (Darované, Nadělené štěstí) a důl Gabriel.

Zapomenutým dolem, který těžil jako jeden z prvních hnědé uhlí v této oblasti na katastrálním území obce Přítkov (Jüdendorf) byl důl pánů z Dollhofu (Herrn von Dollhof). Dobýval kvalitní hnědouhelnou sloj v tzv. Proboštovském koridoru, v těžišti výše zmíněných čtyř dolů.

Rozsah těžebního pole byl dán plochou důlních měr Karbitz, ve kterých bylo dobýváno již dříve. Hornické práce byly prezentovány štolou, která zároveň sloužila pro odvodnění ložiska, dále sítí šachtic sloužících pro vrtání dobývek, dopravu výdřevy a jako přístupová cesta do jednotlivých porubů.

Dochovaná základní důlní mapa v měřítku 1:1046 má dostatečnou vypovídací schopnost, ze které kromě výše popsaného vyplývá, že v tomto prostoru bylo dolováno již před založením dolu pánů z Dollhofu. Důkazem tohoto tvrzení jsou zakreslené stařiny, které ovlivnily rozsah hornických prací. V pozemkových knihách na katastru obce Přítkov jsou zapsány od roku 1847 stavební parcely v místě dolu Helena

p. č. 105/1 a 2 (viz Wolfova mapa). Lze tedy předpokládat, že původ stařin se váže právě na tento důl.

Teprve po 50 letech, díky dohledání základní důlní mapy dolu pánů z Dollhofu, se dá uspokojivě vysvětlit ponechání nedotěžených pilířů a jistá chaotičnost ve vedení porubní fronty při dotěžování zbytkového pilíře dolu Gabriel doly Britania VI a Jaroslav.

Z dostupných podkladů vyplývá, že hlubinný důl otevřený štolou těžil s největší pravděpodobností od roku 1860, v roce 1894 přešlo vlastnické právo těžby na důl Paulina a od roku 1910 na těžařskou společnost provozující důl Gabriel.

Důl pánů z Dollhofu upadl v zapomnění, o čemž svědčí i ta skutečnost, že se nedostal do evidence Wolfových map ani do mapové evidence zpracované BPT.

Součástí badatelské práce byla snaha zjistit bližší informace o majitelích dolu. Ani v Regionálním muzeu v Teplicích, ani ve Státním okresním archivu v Teplicích seznamy zemské nebo regionální šlechty toto jméno neevidují. Jak vyplynulo z konzultace s PhDr. Vilímem ze SOkA Teplice koncem 19. století se šlechtické tituly udělovaly také za významný přínos v oblasti zprůmyslnění regionu, čímž by se dala vysvětlit absence jména pánů z Dollhofu v evidenci historické šlechty.

Pozn.: Článek doplňuje mozaiku hlubinných dolů těžících v SHR, jejichž existence nebyla přesněji specifikována.

Literatura

1. Historický přehled důlních závodů v ČSSR – III. Revír Chomutov – Most – Duchcov- Teplice- Ústí n. L., Hornický ústav ČSAV, Praha 1973
2. Státní oblastní archiv v Litoměřicích: Sbírká map a plánů, základní důlní mapa a mapa dolových měř
3. Wolfova mapa hornické činnosti, 1880
4. Základní důlní mapa dolu Gabriel
5. Okresní archiv Teplice: Výstavba na dole Gabriel, Obecní úřad Pítkov, č. inv. 24

Situationplan, Durchschnitts- und Grundriss der in dem Herrn von Dollhopf'schen Kohlenwerke PRITKOV - 11.1046 - 1872 nächst Jügendort ausgeführten Grubenbaue.

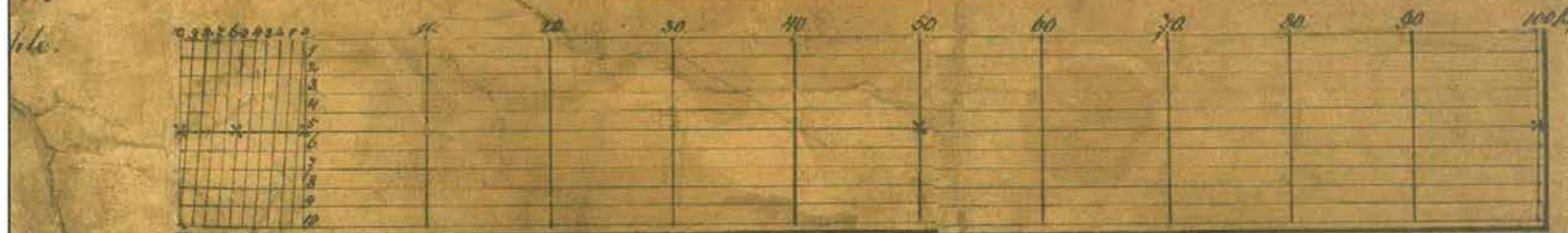
140 x 3
420
11 1/2
11 1/2
11 1/2

21 m

177 x 10
1700
3150

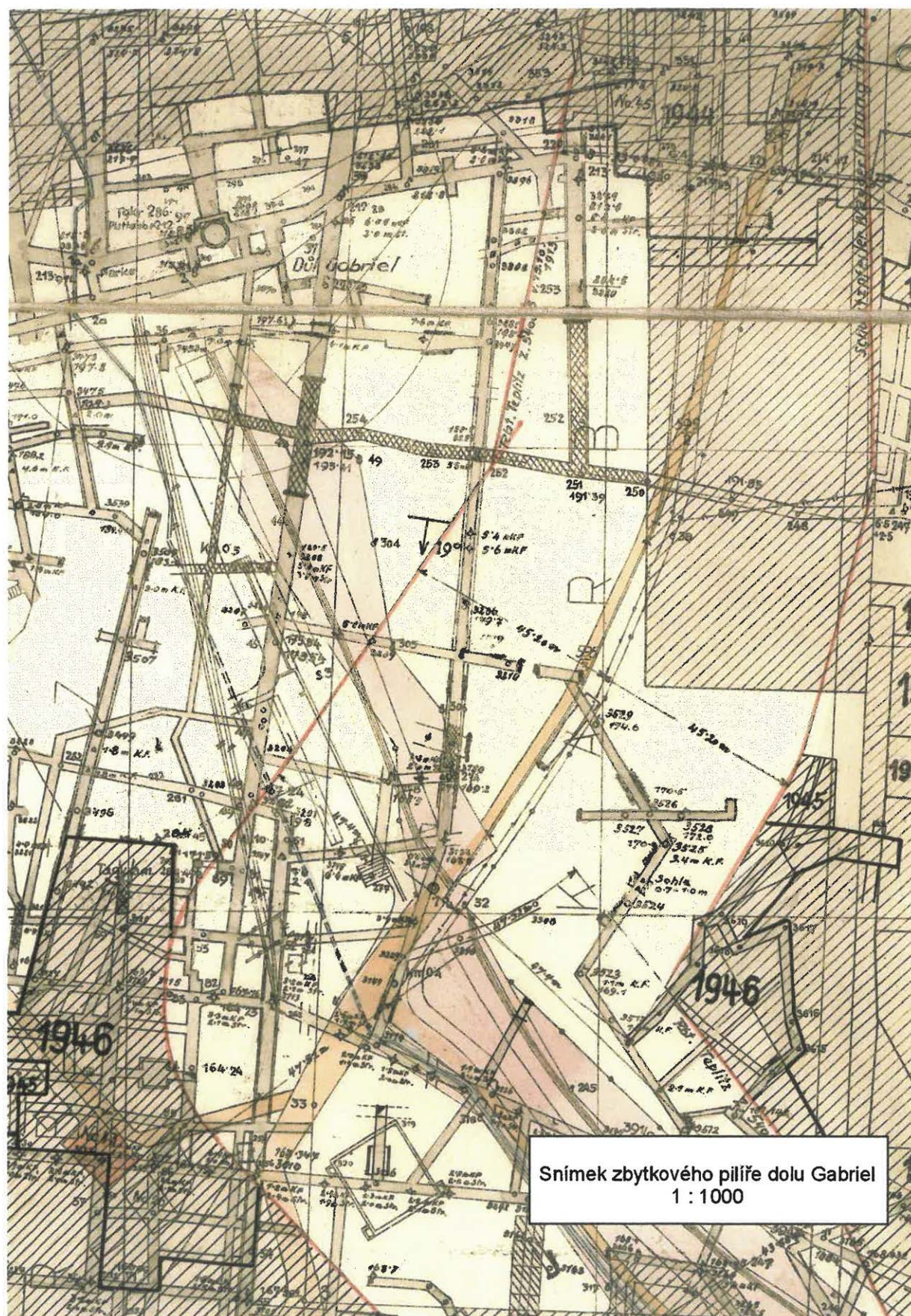

2 decimal Zoll = 20 Klatter.

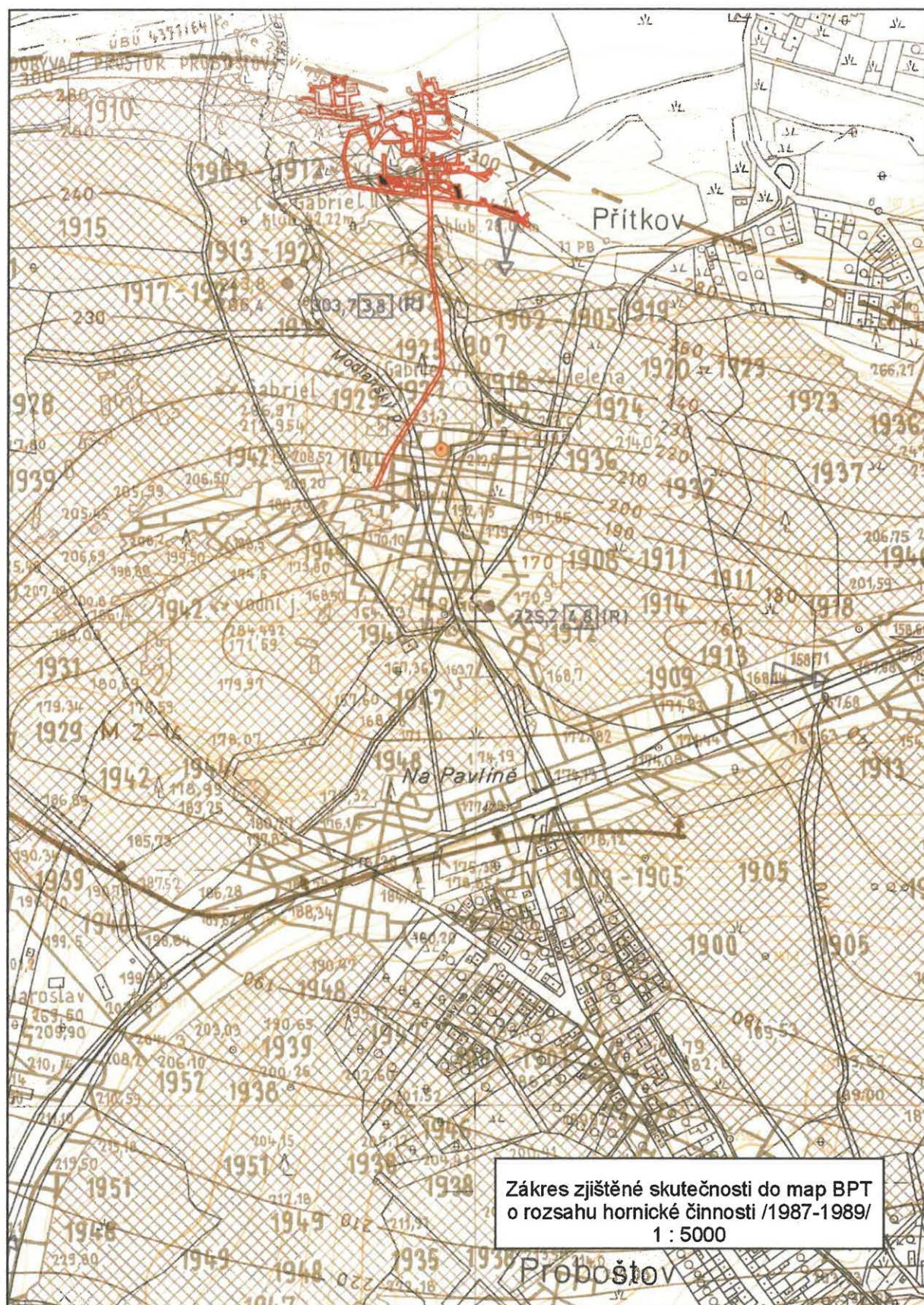

Aufgenommen und verlegt von 10 bis mit 30 Jänner 1872.

C. H. Fischer
Bergingenieur.

Obr. 2 Snímek zbytkového pilíře dolu Gabriel 1 : 1000

Obr. 3 Zákres zjištěné skutečnosti do map PBT o rozsahu hornické činnosti 1 : 5000, 1987 - 1989

Obr. 4 Snímek Wolfovy mapy 1 : 10 000, 1880